

A 7 TÉTELES SENZOROS ÉLMÉNYKERESÉS

ta, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you

provided by Repository of the

ANDO BALINT¹ – KOKONYEI GYONGYI^{2,3} –
PAKSI BORBÁLA⁴ – FARKAS JUDIT² –
RÓZSA SÁNDOR² – DEMETROVICS ZSOLT^{2*}

¹Szegedi Tudományegyetem, Pszichiátriai Klinika, Szeged

²Eötvös Loránd Tudományegyetem, Addiktológiai Tanszéki Szakcsoport, Budapest

³Országos Gyermekegészségügyi Intézet, Budapest

⁴Budapesti Corvinus Egyetem, Viselkedéskutató Központ, Budapest

(Beérkezett: 2009. február 3.; elfogadva: 2009. május 12.)

Háttér: A 40 tételes Szenzoros Élménykeresés Skála V kiváló reliabilitás- és validitásmutatókkal rendelkezik, alkalmazását azonban számos kontextusban megnehezíti kitöltésének időigényessége. *Célkitűzés:* Vizsgálatunk célja egy olyan mérőeszköz kialakítása volt, amely az eredeti mérőeszköz pszichometriai tulajdonságainak megőrzése mellett kevesebb tétellel, s ily módon kevésbé időigényes módon méri az általános élménykeresés vonást. *Módszer:* Áttekintettük a szenzoros élménykeresés dimenziót vizsgáló rövidített mérőeszközöket, valamint a velük kapcsolatos vizsgálati eredményeket, majd a hazai gyakorlatban elterjedt 9 állítás-párból álló rövidített kérdőív pszichometriai jellemzőit vizsgáltuk négy független mintán. *Eredmények:* Az elemzések az eredeti 9 ítemes kérdőívvel szemben egy rövidebb, 7 tételes verzió kialakítását támogatták. A 7 tételes kérdőív megbízható, továbbá a különböző kockázati magatartásokkal való pozitív korrelációja a skála validitását jelzi. *Következtetések:* A 7 ítemes Rövidített Szenzoros Élménykeresés Skála (SSS-7-HU) érvényesen és megbízhatóan alkalmazható a szenzoros élménykeresés vonás mérésére.

Kulcsszavak: Szenzoros Élménykeresés Skála (SSS), pszichometriai jellemzők, kockázati magatartások, alkohol, droghasználat

A szenzoros élménykeresés „a változatos, újszerű, összetett és intenzív élmények keresésében megnyilvánuló vonás, amelynek jellegzetessége a fizikai, valamint szociális, jogi és pénzügyi kockázatok vállalása” (Zuckerman 1994, 27). A szenzoros élménykeresés az egyik leggyakrabban vizsgált személyiségvonás, ugyanis rizikófaktort jelent számos problémaviselke-

* Levelező szerző: Demetrovics Zsolt, 1580 Budapest, Pf. 179.

E-mail: demetrovics@t-online.hu

désre nézve: például az alkoholfogyasztásra (Hittner és Swickert 2006), a dohányzásra (Zuckerman és mtsai 1990), az illegális szerhasználatra (Zuckerman 1994), a védekezés nélküli szexuális viselkedésre (Williams és mtsai 1992) és a kontroll nélküli szerencsejátékra (McDaniel 2002).

A szenzoros élménykeresés vonás egyéni különbségeit leggyakrabban a Szenzoros Élménykeresés Skála V mérőeszközzel vizsgálják, amely egy 40 tételű önkitöltős kérdőív. A mérőeszköz 4 alskálát tartalmaz, amelyek az *Izgalom- és kalandkeresés* (Thrill and Adventure Seeking, TAS), az *Élménykeresés* (Experience Seeking, ES), a *Gátolatlanság* (Disinhibition, Dis), és az *Unalomtűrés* (Boredom Susceptibility, BS) (Zuckerman és mtsai 1978). A Szenzoros Élménykeresés Skála V magyarra fordítását és az élménykeresés vonás korrelátumainak hazai bemutatását Kulcsár Zsuzsanna (1983) végezte el.

A kérdőív 40 állításpárból áll. A vizsgálati személynek minden pár esetében el kell döntenie, hogy melyik állítás igaz rá. Ugyanakkor, mind a tételek száma, mind pedig a tétel párokkal történő vizsgálat meglehetősen körülményesnek és időigényesnek bizonyult (l. pl. Hoyle és mtsai 2002; Stephenson és mtsai 2003), éppen ezért több rövidebb Szenzoros Élménykeresés Skála is kifejlesztésre került (1. táblázat).

1. táblázat. Rövidített Szenzoros Élménykeresés Skálák

Közlemény	Skála elnevezése	Itemek száma	Skála típusa	Eredmények
Hoyle és mtsai (2002)	Brief Sensation-Seeking Scale (BSSS)	8 item	5 fokú Likert	Megbízhatóan és érvényesen méri a szenzoros élménykeresés vonást.
Stephenson és mtsai (2003)	BSSS-4	4 item	5 fokú Likert	Megfelelő korrigált item-total korreláció és konvergens validitás, érvényesen és megbízhatóan méri az újszerű élmények keresését.
Stephenson és mtsai (2003)	SS-2	2 item	5 fokú Likert	Megfelelő korrigált item-total korreláció, érvényes és megbízható mérőeszköze a kockázatos viselkedéseknek.
Madsen és mtsai (1987)	Short Sensation Seeking Scale	10 item	dichotóm kötelező választásos	Megbízhatóan és érvényesen méri a szenzoros élménykeresés vonást.
Arnett (1994)	The Arnett Inventory of Sensation Seeking (AISS)	20 item	4 fokú Likert	Az AISS erősebben korrelál a rizikóviselkedésekkel, mint az SSS V.

Russo és mtsai (1993)	The Sensation Seeking Scale for Children	26 item	dichotóm kötelező választásos	Három dimenzió: izgalom- és kalandkeresés, attitűd a droggal és az alkohollal szemben, szociális gátlásoldás.
Zuckerman és mtsai (1993)	Impulzív Szenzoros Élménykeresés Skála (ImpSS) a Zuckerman – Kuhlman Személyiség Kérdőívből (ZKPQ)	19 item	„igaz-hamis” válaszlehetőség	Az általános élménykeresés vonás legígéretesebb rövid „igaz-hamis” mérési lehetősége, belső reliabilitása .77 (Zuckerman 1994).

Az 1. táblázatban látható 2, 4, 8 és 10 tételes Szenzoros Élménykeresés Skálákat leginkább nagymintás felméréseknél alkalmazzák. Ezekben a felmérésekben számos dimenziót vizsgálnak különböző problémaviselkedésekkel összefüggésben, viszonylag rövid kérdőívben. Ezért az egyes személyiségdimenziókat vizsgáló mérőeszközök alkalmazhatóságának elengedhetetlen feltétele, hogy kevés tételt tartalmazzon, és kitöltése ne legyen túlságosan időigényes. Az összes élménykeresés vonást vizsgáló skálával szembeni további alapvető elvárás, hogy összefüggésbe hozható legyen olyan kockázatvállaló viselkedéseket (pl. alkoholfogyasztást, drogfogyasztást, felelőtlen szexuális életet) leképező változókkal, amelyek népességügyi szempontból is komoly problémát jelenthetnek.

CÉLKITŰZÉS

Bár – mint láttuk – a nemzetközi gyakorlatban az utóbbi években több rövidített Szenzoros Élménykeresés Skála is kipróbálásra került, Magyarországon nem ezek honosodtak meg, hanem egy 9 tételes rövidített változat, amelyet az ELTE Személyiség- és Egészségpszichológiai Tanszékén Rózsa Sándor alakított ki, az eredeti 40 tételes kérdőív pszichometriai mutatói alapján a legmegfelelőbb tetteket kiválasztva. Ez a skála az elmúlt tíz évben számos nagymintás, normál és speciális populációs kutatásban került alkalmazásra (pl. Babocsay 2002; Farkas 2007; Farkas és mtsai 2009), ennek ellenére nem jelent meg közlemény a pszichometriai jellemzőit illetően.

Jelen tanulmány célja, hogy ellenőrizze a 9 tételes skála pszichometriai megbízhatóságát, különböző típusú mintákon történt használata alapján.

Megfelelő pszichometriai jellemzők esetén ugyanis ez a 9 tételes skála olyan alternatív lehetőséget jelenthet az eredeti 40 tételes kérdőívvel szemben, amely megfelelően alkalmazható azokban az esetekben, ahol a teljes kérdőív kitöltésére nincs mód, és ugyanakkor elegendő az általános élménykeresés mérése, nem szükséges az alsókálák szerinti differenciálás.

MÓDSZER

Elemzett minták

A 9 tételes Szenzoros Élménykeresés Skála pszichometriai jellemzőinek vizsgálatát a következő mintákon végeztük el:

(A) A 2003-ban lefolytatott „ADE-2003” kutatás keretében felvett országos reprezentatív minta. A kutatás régió, településméret és életkor szerint rétegzett reprezentatív mintán készült. A teljes minta 2557 fő (1276 férfi, 1280 nő). Az átlagéletkor 36,00 év, szórás 10,90 (18–54 év) (Paksi 2007).

(B) „Iskolás-gyermekek Egészségmagatartása” (Health Behaviour in School-aged Children, HBSC) WHO kollaboratív nemzetközi vizsgálat, amely 1997/1998 során hazai reprezentatív mintán készült. A vizsgálat 6., 8., 10. és 12. évfolyamokon történt (N = 5770), a rövidített szenzoros élménykeresés skála felvételére azonban csak a középiskolás korosztály esetében került sor (N = 2448; 46,9% fiú). A vizsgálat módszere: többszörös rétegzéssel (földrajzi régiók, településtípus, iskolatípus szerint) kiválasztott iskolákban, csoportos formában, felkészített szakemberek segítségével, anonim kérdőíves adatfelvétel történt (Aszmann 2000; Németh 2007).

(C) Egyetemista minta. A 2007-ben történt online adatfelvételben 346 fő vett részt (193 férfi és 153 nő; átlagéletkoruk 21,40 év, szórás 2,60 év, az életkor 18 és 30 év között alakult).

(D) Speciális populációs minta, amely négy csoportot – három droghasználó (opiátfüggők, N = 91; stimulánshasználók, N = 42; kannabiszhasználók, N = 92) és egy kontrollcsoport (N = 89) – foglal magába. A teljes minta 314 fő: 199 férfi és 115 nő. Átlagéletkor 24,30 (SD = 3,70; 18 és 35 év közötti) (Demetrovics 2007).

Mérőeszközök

Az (A) és a (B) mintán a Szenzoros Élménykeresés Skála V teljes, 40 tételes verziója került felvételre, míg a (C) és a (D) mintákban csak a kiemelt 9 tétel (l. melléklet). Ily módon a 9 tétel pszichometriai jellemzőit mind

a 40 tételű skálán belül, mind pedig önmagában alkalmazva is tudjuk vizsgálni.

EREDMÉNYEK

A 9 tételű Szenzoros Élménykeresés Skála belső konzisztenciája megfelelőnek mondható. Az országos reprezentatív mintákon 0,60 vagy a fölötti Cronbach- α értéket kaptunk, a (C) és (D) minták esetében is 0,55 fölötti volt ez az érték. Mindazonáltal egyértelműen megmutatkozott, hogy a 9. tétel egyik mintán sem illeszkedett a skála egészéhez (0,15 alatti korrigált item-total korreláció), így ennek a tételnek az elhagyása egyértelműen indokoltnak bizonyult. A 8 tételű Szenzoros Élménykeresés Skála vizsgálatakor a 7. és a 8. tétel esetében találtunk az elvárhatónál alacsonyabb illeszkedést a skála egészéhez. Így a skála pszichometriai elemzését háromféleképpen is elvégeztük: (1) a 7. tétel elhagyásával; (2) a 8. tétel elhagyásával, illetve (3) a 7. és a 8. tétel elhagyásával. A legmegfelelőbb reliabilitásmutatókat a 7. tétel elhagyásával kaptunk (2. táblázat).

2. táblázat. A 7 ítemes Rövidített Szenzoros Élménykeresés Skála (SSS-7-HU) pszichometriai jellemzői a négy mintán
(aláhúzással jelöltük a 0,3-nél kisebb korrigált item-totál korrelációs értékeket, míg vastagítással emeltük ki az egyetlen 0,2-nél kisebb értéket)

Tételek	(A) ADE-2003		(B) HBSC		(C) Egyetemisták		(D) Speciális populáció	
	Korrigált item-totál korreláció	Cronbach- α a tétel nélkül	Korrigált item-totál korreláció	Cronbach- α a tétel nélkül	Korrigált item-totál korreláció	Cronbach- α a tétel nélkül	Korrigált item-totál korreláció	Cronbach- α a tétel nélkül
1.	,379	,620	,322	,563	<u>,206</u>	,588	<u>,275</u>	,510
2.	,419	,604	<u>,251</u>	,590	<u>,290</u>	,561	<u>,218</u>	,531
3.	<u>,215</u>	,656	,304	,573	,376	,530	,342	,482
4.	,484	,580	,400	,535	,446	,505	,391	,473
5.	,323	,633	,400	,537	<u>,294</u>	,559	,329	,487
6.	,407	,609	,307	,568	,350	,539	<u>,236</u>	,524
8.	,335	,630	<u>,267</u>	,584	<u>,212</u>	,587	<u>,166</u>	,555
Cronbach- α (7 tétel)	,656		,602		,591		,548	
Cronbach- α (40 tétel)	-		-		,791		,788	

Míg a (C) és a (D) mintán az SSS-7-HU Cronbach- α értéke 0,55 és 0,60 közötti, addig az országos reprezentatív serdülő (B) és felnőtt (A) mintákon ezek a mutatók 0,60 fölötti értéket mutatnak, azaz a belső konzisztenciájuk elfogadható. Hasonlóképpen az egyes tételeket vizsgálva, a két normál populációs mintán egy, illetve két tétel kivételével 0,30 fölötti korrigált item-total értékek mutatkoztak, ami szintén megfelelő érték. A két speciális populáción a korrigált item-total mutatók valamivel alacsonyabbak.

Az SSS-7-HU validálása

Megvizsgáltuk a mérőeszköz összefüggéseit a nemmel, az életkorral, továbbá a különböző problémaviselkedésekkel. Erre az elemzésre a normál reprezentatív felnőtt populációs (A) országos minta nyújtott lehetőséget. Az eredmények szerint a magyarországi férfiak szignifikánsan élménykeresőbbek, mint a nők (férfiak átlaga: 1,64, szórás: 1,62, CI: 1,55–1,73, N = 1170; nők átlaga: 1,09, szórás: 1,40, CI: 1,01–1,17, N = 1190; $t = 8,76$, $p < 0,01$). A nemek közötti különbség kis hatásméretű (Cohen d : 0,36). A rövidített mérőeszközünk továbbá az elvárásnak megfelelően negatívan korrelál az életkorral. A Pearson-féle korrelációs együttható értéke $r = -0,36$, CI: $-0,40 - -0,33$ ($p < 0,01$, N = 2360).

Alapvető elvárás a szenzoros élménykeresés vonást vizsgáló mérőeszközzel szemben, hogy összefüggésbe hozható legyen a legális és illegális kábítószeres fogyasztásával. A legális szereket illetően a skála szignifikáns korrelációt mutat a berúgás gyakoriságával, mind az elmúlt hónapra, mind az elmúlt évre, mind pedig a teljes életre vonatkozóan (3. táblázat).

3. táblázat. SSS-7-HU és a berúgás gyakorisága közötti kapcsolat (**: $p < 0,01$, CI: 95%-os megbízhatósági intervallum)

		Berúgás gyakorisága az élet során	Berúgás gyakorisága az előző évben	Berúgás gyakorisága az előző hónapban
Rövidített Szenzoros Élménykeresés Skála (SSS-7-HU)	Pearson-féle korrelációs együttható [CI]	,325** [0,29–0,37]	,285** [0,25–0,33]	,159** [0,12–0,20]
	Esetszám (N)	2179	2083	2066

Hasonlóképpen szignifikánsan különböznek az SSS-7-HU pontszám tekintetében azok, akik életük során használtak már marihuánát, azoktól, aki nem próbálták (nem próbálók átlaga: 1,18, szórás: 1,37, CI: 1,12–1,24,

$N = 1973$; próbálók átlaga: 3,12, szórás: 1,84, CI: 2,88–3,36, $N = 226$; $t = -19,36$, $p < 0,01$). A két csoport közötti különbség jelentősnek tekinthető (Cohen- d : 1,36).

MEGBESZÉLÉS

A 40 tételű Szenzoros Élménykeresés Skála V megbízhatóan és érvényesen méri az egyéni különbségeket a szenzoros élménykeresés vonás tekintetében. Számos vizsgálatban azonban nincs szükség és/vagy lehetőség a teljes kérdőív felvételére. A kutatásokban gyakran elegendő az általános élménykeresés vonás vizsgálata, ami lehetséges kevesebb tétellel is, továbbá nagymintás vizsgálatokban nem gazdaságos 40 tételt felvenni egy-egy személyiségdimenzió feltárására. Hazánkban, bár elterjedt egy 9 tételű rövidített verzió, nem történt meg a mérőeszköz pszichometriai elemzése. A jelen tanulmányban bemutatott, négy független mintán elvégzett elemzés alapján azonban egy 7 tételű Szenzoros Élménykeresés Skála (SSS-7-HU) alkalmazását javasoljuk. Az SSS-7-HU megfelelő reliabilitásmutatókkal rendelkezik. Validitását mutatja, hogy korábbi vizsgálatokkal (Hoyle és mtsai 2002; Stephenson és mtsai 2003) összhangban összefüggést mutat a legális és illegális szerhasználattal.

Irodalom

- Arnett, J. (1994): Sensation seeking: a new conceptualization and a new scale. *Personality and Individual Differences*, 16 (2): 289–296.
- Aszmann A. (szerk). (2000): *Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása*. Országos Tisztiorvosi Hivatal, Budapest.
- Babocsay, Á. (2002): *Relationship between sensation seeking and mass media usage*. Unpublished doctoral dissertation. Eötvös Loránd University, Budapest.
- Demetrovics Zs. (2007): *Drog, család, személyiség. Különböző típusú drogok használatának személyiségpszichológiai és családi háttere*. L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- Farkas J. (2007). *A nagyívás pszichológiai hátterének vizsgálata. Fiatalok kicsapongó alkoholfogyasztásának motivációi*. Szakdolgozat. ELTE PPK, Személyiség és Egészségpszichológiai Tanszék, Budapest.
- Farkas J., Németh Zs., Rózsa S., Demetrovics Zs. (2009): *A nagyívás motivációs hátterének vizsgálata*. Az előadás elhangzott a Magyar Pszichiátriai Társaság XV. Vándorgyűlésén. Debrecen, 2009. január 28–31.
- Hittner, J. B., Swickert, R. (2006): Sensation seeking and alcohol use: A meta-analytic review. *Addictive Behaviors*, 31: 1383–1401.
- Hoyle, R. H., Stephenson, M. T., Palmgreen, P., Lorch, E. P., Donohew, R. L., (2002): Reliability and validity of a brief measure of sensation seeking. *Personality and Individual Differences*, 32: 401–414.

- Kulcsár Zs. (1983): Szenzoros élménykeresés. Biológiai korrelátumok és implikációk a pszichiátriai sérülékenységről. *Pszichológia*, 3 (1): 69–85.
- Madsen, B. D., Das, K. A., Bogen, I., Grossman, E. E. (1987): A short Sensation-Seeking Scale. *Psychological Reports*, 60 (3 Pt 2): 1179–1184.
- McDaniel, S. R. (2002): Investigating the roles of gambling interest and impulsive sensation seeking on consumer enjoyment of promotional games. *Social Behavior & Personality*, 30: 53–64.
- Németh Á. (szerk.) (2007): *Serdülőkorú fiatalok egészsége és életmódja. Az Iskoláskorú gyermekek egészségmagatartása elnevezésű, az Egészségügyi Világszervezettel együttműködésben zajló nemzetközi kutatás 2006. évi felméréseinek nemzeti jelentése*. Országos Gyermekegészségügyi Intézet, Budapest.
- Paksi B. (2007): A magyar társadalom drogérintettsége. In Demetrovics Zs. (szerk.): *Az addiktológia alapjai I*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 255–294.
- Russo, M. F., Stokes, G. S., Lahey, B. B., Christ, M. A. G., McBurnett, K., Loeber, R., Stouthamer-Loeber, M., Green, S.M., (1993): A Sensation Seeking Scale for Children: further refinement and psychometric development. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 15: 69–86.
- Stephenson, M. T., Hoyle, R. H., Palmgreen, P., Slater, M. D. (2003): Brief measures of sensation seeking for screening and large-scale surveys. *Drug and Alcohol Dependence*, 72: 279–286.
- Williams, S. S., Kimble, D. L., Covell, N. H., Weiss, L. H., Newton, K. J., Fisher, J. D., Fisher, W. A. (1992): College students use implicit personality theory instead of safer sex. *Journal of Applied Social Psychology*, 22: 921–933.
- Zuckerman, M. (1994): *Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking*. Cambridge Press, New York.
- Zuckerman, M., Ball, S., Black, J. (1990): Influences of sensation, gender, risk appraisal and situational motivation on smoking. *Addictive Behaviours*, 15: 209–220.
- Zuckerman, M., Eysenck, S., Eysenck, H. J. (1978): Sensation seeking in England and America: cross-cultural age and sex comparisons. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 46: 139–149.
- Zuckerman, M., Kuhlman, D. M., Joireman, J., Teta, P., Kraft, M. (1993): A comparison of three structural models for personality: the big three, the big five, and the alternative five. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65: 757–768.

Támogatások. A közlemény következő támogatások segítségével készült: GYISM: KAB-KT-02-14, NKFP: 5/128/2001; Demetrovics Zsolt a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási ösztöndíjában részesült.

MELLÉKLET

A Szenzoros Élménykeresés Skála V, valamint a 9 és a 7 tételes rövidített Szenzoros Élménykeresés Skálák (SSS-9-HU, illetve SSS-7-HU)

A „skála” oszlopban az adott tétel besorolását mutatja a négy alskála valamelyikébe, illetőleg zárójelben jelezzük, hogy az (A) vagy a (B) mondat választása jelent-e pontot.

Instrukció

Figyelmesen olvassa el az itt található mondatokat! Az utánuk felsorolt két lehetőség közül jelölje be azt, amelyik inkább jellemző Önre, vagy azt, amelyik inkább megfelel ízlésének vagy érzéseinek. Lehetséges, hogy egyes esetekben úgy találja, hogy mindkét állítás jellemző Önre. Kérjük, ilyenkor mégis válassza ki a két állítás közül azt, amelyik közelebb áll az érzéseihez. Lehetnek olyan esetek is, ahol egyik lehetőség sem áll Önhöz igazán közel. Ilyen esetben jelölje be azt a lehetőséget, amely kevésbé idegen, kevésbé ellenszenves az Ön számára. Nagyon fontos, hogy minden esetben csak egyet válasszon ki a lehetőségek közül. Nincsenek jó vagy rossz válaszok.

Sorszám (40 tétel)		Skála besoro- lása	SSS-9- HU	SSS-7- HU
1.	(A) Szeretem a vad házibulikát, ahol semmi sem tilos. (B) Jobban kedvelem a csendes összejöveteleket, ahol jól lehet beszélgetni.	DiS (A)	1	1
2.	(A) Vannak olyan filmek, amiket szívesen megnézek másodszor, sőt akár harmadszor is. (B) A világért sem néznék meg olyan filmet, amit már egyszer láttam.	BS (B)		
3.	(A) Szívesen lennék hegymászó. (B) Nem tudom megérteni, hogy egyesek miért kockáztatják a nyakukat hegymászással.	TAS (A)	2	2
4.	(A) Nem szeretem a testszagot. (B) Szeretem az emberi test természetes illatát.	ES (B)		
5.	(A) Untat, ha ugyanazokat a régi arcokat kell látnom. (B) Szeretem a régi barátok kényelmes ismerősségét.	BS (A)		

Sorszám (40 tétel)		Skála besoro- lása	SSS-9- HU	SSS-7- HU
6.	(A) Idegen városban vagy városrészben szívesen indulok egyedül felfedező útra, akkor is, ha eltévedek. (B) Ha olyan helyen vagyok, amit nem ismerek jól, szívesebben sétálok vezetővel.	ES (A)		
7.	(A) Nem szeretem az olyan embereket, akik csak azért mondanak, vagy tesznek valamit, hogy másokat ijesztgessenek, vagy felizgassanak. (B) Ha előre meg tudod mondani, hogy egy ember mit fog mondani, vagy mit fog tenni, akkor az illető unalmas fickó lehet.	BS (B)		
8.	(A) Általában nemigen élvezek olyan filmet, vagy színdarabot, amelyikben előre tudom, hogy mi fog történni. (B) Nem bánom, ha egy filmben, vagy színdarabban előre tudom, hogy mi fog történni.	BS (A)		
9.	(A) Már kipróbáltam a marihuánás cigarettát, vagy szívesen kipróbálnám. (B) Sohasem szívnék marihuánát.	ES (A)		
10.	(A) Nem szívesen próbálnék ki olyan szert, aminek különös, vagy veszélyes hatása lehet. (B) Szívesen kipróbálnék egyet azok közül a szerek közül, melyek hallucinációkat okoznak.	ES (B)	3	3
11.	(A) Értelmes ember elkerüli a veszélyes tevékenységet. (B) Néha szeretek olyan dolgokat csinálni, amik egy kicsit félelmetesek.	TAS (B)	4	4
12.	(A) Ki nem állhatom a csöveseket. (B) Tudnám élvezni egy csöves társaságát.	DiS (B)		
13.	(A) Az a tapasztalatom, hogy az élénkítő szerek nem jól hatnak rám. (B) Szeretek feldobott állapotban lenni.	DiS (B)	5	5
14.	(A) Szívesen próbálok ki olyan új ételeket, amiket még sohasem kóstoltam. (B) Általában ismerős ételeket szoktam rendelni, mert el akarom kerülni a csalódást és a kellemetlenséget.	ES (A)		

Sorszám (40 tétel)		Skála besoro- lása	SSS-9- HU	SSS-7- HU
15.	(A) Szívesen nézegetek otthon utazásról készült diáké- peket, vagy filmeket. (B) Borzalmasan untat, ha vendégségben a háziak útiké- peket, vagy filmeket vetítenek.	BS (B)		
16.	(A) Szívesen megtanulnék vízisízni. (B) Nem szívesen kezdenék vízisízni.	TAS (A)		
17.	(A) Szívesen kipróbálnám a windsurföt (széllovaglás). (B) Nem volna kedvem kipróbálni a windsurföt.	TAS (A)		
18.	(A) Szívesen utaznék el anélkül, hogy előre megtervez- ném az útirányt, vagy a menetrendet tanulmányoznám. (B) Mielőtt elutazom, szeretem előre gondosan megter- vezni az útirányt és áttanulmányozni a menetrendet.	ES (A)		
19.	(A) Az olyan barátokat szeretem, akik a földön járnak. (B) Szívesen barátkozom nem egészen hétköznapi embe- rekkel.	ES (B)		
20.	(A) Nem vágyom arra, hogy megtanuljak repülőgépet vezetni. (B) Szeretnék megtanulni repülőgépet vezetni.	TAS (B)		
21.	(A) Szívesebben vagyok a víz felszínén, mint a víz alatt. (B) Szívesen lennék könnyűbúvár.	TAS (B)		
22.	(A) Kíváncsi lennék rá, hogy milyen lehet egy homosze- xuális. B. Távol tartom magam azoktól, akikről azt gyanítom, hogy homoszexuális.	ES (A)		
23.	(A) Szívesen kipróbálnám az ejtőernyős ugrást. (B) Nem szívesen ugranék ki egy repülőgépből.	TAS (A)	6	6
24.	(A) Kedvelem az olyan barátokat, akik izgalmasan ki- számíthatatlanok, (B) Azokat a barátokat szeretem, akik megbízhatóak, ki- számíthatóak.	BS (A)	7	

Sorszám (40 tétel)		Skála besoro- lása	SSS-9- HU	SSS-7- HU
25.	(A) Nem érdekelnek az új élmények önmagukért. (B) Szeretem, ha új, izgalmas élményekben van részem, akkor is, ha ezek az új élmények kissé félelmetesek, szokatlanok, vagy illegálisak.	DiS (B)		
26.	(A) A jó művészet lényege a formák szimmetriája, a tisztaság és a színek harmóniája. (B) Gyakran látom szépnek a modern festészetben az egymást ütő színeket és a szabálytalan formákat.	ES (B)		
27.	(A) Szívesen töltöm az időmet otthon, ismerős környezetben. (B) Nyugtalan leszek, ha hosszabb ideig otthon kell ülnöm.	BS (B)	8	7
28.	(A) Szívesen kipróbálnám a toronyugrást. (B) Ki nem állhatom azt az érzést, amit az ember az ugrótoronyban él át, lehetőleg meg sem közelítem a toronyt.	TAS (A)		
29.	(A) Szívesen találkozom az ellenkező nem olyan képviselőivel, akik küllemüknél fogva izgatóan hatnak rám. (B) Szívesen találkozom az ellenkező nem olyan képviselőivel, akik hozzám hasonlóan gondolkoznak.	DiS (A)		
30.	(A) A nagy ivászat általában elrontja a házibulikát, mivel egyesek túl hangossá és erőszakossá válnak. (B) A jó házibulik nyitja, hogy mindig tele legyen a pohár.	DiS (B)		
31.	(A) A társas érintkezésben a legfőbb bűn a durvaság. (B) A társas érintkezésben a legfőbb bűn az, ha valaki unalmas.	BS (B)		
32.	(A) Az lenne a célszerű, ha a házasságkötés előtt mindenkinek meglenne a megfelelő mennyiségű szexuális tapasztalata. (B) Jobb, ha a házások a szexuális életüket egymással kezdik el.	DiS (A)		

Sorszám (40 tétel)		Skála besoro- lása	SSS-9- HU	SSS-7- HU
33.	(A) Ha meglenne a pénzem hozzá, akkor sem csatlakoznék az 'édes élet' könnyelmű híveihez. (B) El tudom képzelni magamat, amint sok pénzzel a zsebemben utazgatok a világ körül.	DiS (B)		
34.	(A) Szeretem az éles nyelvű, szellemes embereket, akkor is, ha a modoruk olykor bántó. (B) Nem szeretem az olyan embereket, akik abban lelik örömlüket, hogy másokat érzéseikben megsértenek.	BS (A)		
35.	(A) Az a véleményem, hogy túl sok a szex a filmekben. (B) Szívesen nézem a filmekben a szexis jeleneteket.	DiS (B)		
36.	(A) Akkor érzem magam a legjobban, ha már ittam egy keveset. (B) Valami nem stimmel azokkal az emberekkel, akiknek italtra van szükségük ahhoz, hogy jól érezzék magukat.	DiS (A)		
37.	(A) Az öltözködésben mindenkinek be kell tartania a jóízlés, a tisztaság és a stílus bizonyos normáit. (B) Mindenkinek a maga módján kell öltözködni, még akkor is, ha ezzel olykor különös hatást keltenek.	ES (B)		
38.	(A) Egy könnyű kis vitorlással messzire behajózni megdöglőtlanság. (B) Szeretnék messzire behajózni a tengeren egy könnyű, de jól megépített vitorlással.	TAS (B)		
39.	(A) Nincs türelmem a tompaagyú, vagy unalmas emberekhez. (B) Szinte mindenkiben tudok valami érdekeset felfedezni, akivel csak beszélek.	BS (A)	9	
40.	(A) Meredek hegyi lejtőn sível lesiklani kiváló módszer arra, hogy gipszben találjuk magunkat. (B) Azt hiszem, nagyon tudnám élvezni a gyors lesiklást egy meredek hegyi lejtőn.	TAS (B)		

ANDÓ, BÁLINT – KÖKÖNYEI, GYÖNGYI – PAKSI, BORBÁLA –
FARKAS, JUDIT – RÓZSA, SÁNDOR – DEMETROVICS, ZSOLT

THE 7-ITEM BRIEF SENSATION SEEKING SCALE (SSS-7-HU)

Background: The 40-item Sensation Seeking Scale V has outstanding reliability and validity indices. Under many circumstances, however, its applicability is restricted due to its time-consuming nature. *Objectives:* The objective of our study is to create a measure that besides preserving these good psychometric qualities, by means of a reduced number of items, is able to assess the general trait of sensation seeking in a more time effective way. *Methods:* Short versions of questionnaires measuring the dimension of sensation seeking, and the results of their studies were reviewed. Then psychometric characteristics of the short questionnaire, containing 9 statement-pairs, widely used in Hungarian practice were examined on four independent samples. *Results:* Analysis of data supports a shorter, 7-item version opposed to the original 9-item questionnaire. The 7-item questionnaire shows high reliability and its positive correlation with various high-risk behaviors indicates good validity of the scale. *Conclusions:* The 7-item Sensation Seeking Scale – Short Form (SSS-7-HU) is a reliable and valid measure of the sensation seeking personality trait.

Keywords: Sensation Seeking Scale (SSS), psychometric data, risk behavior, alcohol use, drug use